

ŽIVLJENJE IN SVET

TEDENSKA PRILOGA PONEDELJSKE IZDAJE »JUTRA«

ST. 5.

V LJUBLJANI, 21. SEPTEBRA 1925.

KNJIGA 18.

W. GIESE:

SEPTEMBER

ALI RES OPERIRAMO SLEPIČA PO NEPOTREBNEM?

DR. MIRKO ČERNIČ, Maribor
N A D A L J E V A N J E

Trditev, da pred 50 leti slepiča niso operirali, je resnična. Zdravili so ga z ležanjem, dieto, obkladki. Posledice: če se je vnetje pomirilo brez posebnih komplikacij, so bili bolniki pač stalno rahli; vsak čas so imeli »katar« v želodcu in črevesju; če pa so se pojavile komplikacije, tedaj so bili taki bolniki izredni reveži, o katereh nam pripovedujejo stari zapiski, da so ležali po cele mesece v postelji; iz trebušne votline se jim je izcejal gnoj, včasih celo blato, če je gniloba prejedla črevo, in so uhajali v »trovi; gnojenje in nezadostna prehrana jih je izčrpala tako, da jih je bila sama kost in koža; stegna blede in suha so bila sključena, dokler se končno trpinov ni usmilila rešiteljica smrti.

Če dandanes kje kaj takega vidimo, navadno temu ni krivo obolenje, marveč slepota bolnika in lažna modrost njegovih vernih svetovalcev. Operacija namreč tudi v najhujših stopnjah obolenja — razen na umirajočih seveda — je na mestu vsikdar, ker prinese če ne ozdravljenje, pa vsaj olajšanje in tudi skrajša trpljenje. Kadarkoli sem stal pred takim bolnikom, sem se odločil za operacijo, pa četudi brez najmanjšega upa zmage, in ni mi žal! Naša zdravniška dolžnost je ne samo zdraviti, marveč tudi lajšati trpljenje in biti usmerjen evtanatično t.j. skrbeti za to, da je smrt, če je že neodvračljiva, vsaj znosna.

Kdaj se naj torej slepič operira?

Čim prej, kadarkoli se pojavi!

Zani bi bilo treba postaviti pravilo, ki velja za vezeno kilo, da namreč sonce ne sme zaiti, preden se ne izvrši operacija, če se ugotovi podnevi, in ne vziti, če se ugotovi ponoči.

Tako daleč ne bomo še kmalu, da bi se operacija slepiča vršila liki cepljenje proti kozam — vendar pa bo di neizprosno ukaz, da se izvrši, kakor hitro se izkaže, da je bolan.

In kakšni so znaki vnetega slepiča?

Navadno, kadar je obolenje akutno, se pojavijo bolečine v trebuhu. Bolečine so različne: pritiska, zbada, peče, reže po trebuhu; včasih se pojavijo tudi krči. Pameten bolnik gre takoj v postelj, ne zavziva nič pa prav nič, ne jedi ne pijače, ne zdravi. Preko trebuha si deva hladen obkladek: v navadno vodo namočeno ošaračo dá prilično ožeti, jo zložiti in položiti na trebuh, kar obnavlja približno vsake pol ure; led devati na trebuh je skrajno neprijetno in trebuh rabi dolgo časa, da se iznebi mrzlot. Vroči obkladki ali termofor pa so nesmisel pri vnetju, ki je vendar vroče in za hteva hladnoče.

Če se vnetje širi naprej, je navadno po dveh do treh urah boljše. Seveda konec napada pa nikakor še ni konec obolenja!

Če gre vnetje naprej, se pojavi draženje mrežne potrebušnice: bolniku se kolca in vzdihuje, končno začne bljuvati. Izbljuvki so sline in žolč, če je bil želodec prazen, če ne, pač zavžitki, pomešani z želodčnimi soki.

Ti dve stvari: bolečine v trebuhu in kolcanje ali celo bljuvanje sta neizprosno dokaz, da je treba po zdravniška in, če v postelji s hladnimi obkladki na trebuhu in ob popolnem postu v par urah bolniku ne odleže, je treba pozvati kirurga na posvet!

Iz pregleda tudi vidimo, da vnetje slepiča prav nič ne izbira med mladino in starino, marveč napada kar vse vprek. V naših primerih od 6 letnika do 63 letnice. Ti dve številki pa nikakor nista niti spodnja niti zgornja meja.

Da se z operacijo vnetega slepiča ne sme odlašati, češ, saj je kirurg itak pri rokah, kažejo spet primeri iz mesta samega, ki so prišli na operacijsko mizo s težkimi komplikacijami.

Da pred pol stoletja slepiča niso operirali, je bil vzrok ta, da niso imeli pravih pojmov o tem obolenju. Pato-

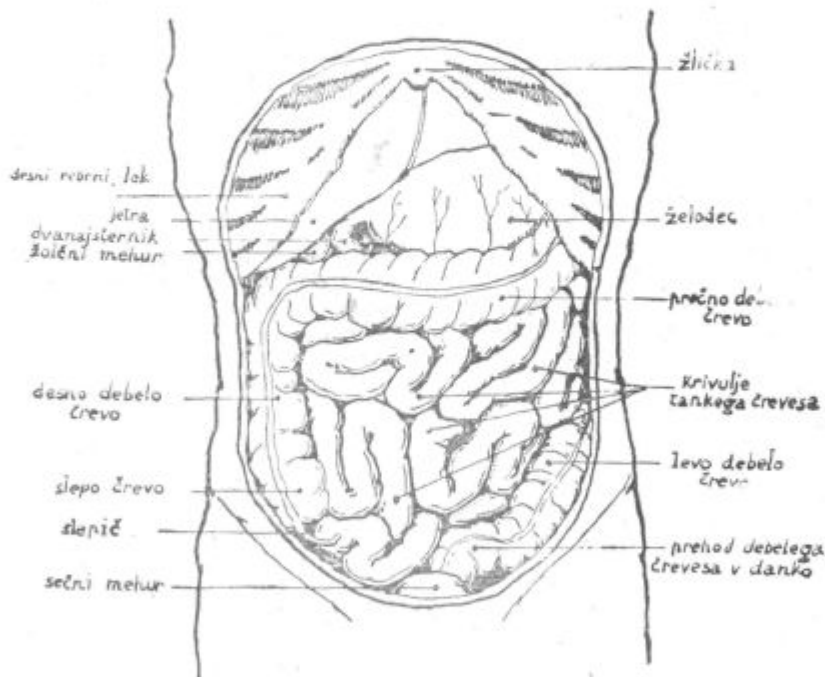
loški anatom namreč, to so tisti, ki pri raztelesčevanju trupla raziagajo vzroke in potek bolezni, so trdili, da je početak tega obolenja vnetje na slepem črevesu. Odtod tudi prvotna označba »vnetje slepega črevesa« (Blinddarm-entzündung; perityphilitis), dočim se je pozneje izkazalo da je početak na slepiču (Wurmfortsatzentzündung; appendicitis), ki je podaljšek slepega črevesa, podoben živalci istega imena.*)

Pričujoča slika nam kaže pogled v trebušno votlino skozi odprtino, ki je nastala tako, da se je prednja trebušna stena docela izrezala. Nekako sredi je trebušna votlina povprek razdeljena v gornji in spodnji del po prečnem debelem črevesu, katero označuje na sliki dvojna črta, v resnici svitel

pas, ki teče vzdolž celega debelega črevesa. To debelo črevo se začenja spodaj na desni kot slepo črevo v katerega se od leve izliva tenko črevo (sotočje tenkega z debelim črevesom na sliki ni razvidno). Na sliki se zdi, da se dvočrta debelega črevesa podaljšuje navzdol, v resnici pa je ta podaljšek slepič, votel izrastek iz slepega črevesa. In v tem izrastku slepega črevesa, v slepiču torej je početak netja in ta izrastek, slepič, se mora pri operaciji izrezati, da se obolenje ozdravi in da je potem mir.

Rekli smo zgoraj, da je treba slepiča operirati kakor hitro in kadarkoli se pojavi.

Na drugi strani vemo, da je vnetje slepiča eno od najpogostejših obolenj evropskih narodov.

Iz izkušenj vemo, da je operacija slepiča največja pridobitev sodobne kirurgije posameznih organov in si kirurgi niti misliti ne moremo, kaj bi bilo, če bi se danes operacije vnetega slepiča ukinile.

Zanimalo bo marsikoga, kaj je dogonal patološki anatom Aschoff, ki, kakor že omenjeno, operira na mrljih, torej preiskuje končno stopnjo

*) Dočim se je pri Nemcih ohranila še prvotna nepravilna označba, govorimo Slovenci pravilno o vnetju slepiča. Seveda govorimo tako le zdravniki in bolniki. Naši besednjakarji pa n. pr. Bradač-Slebinger, pišejo Blinddarm-slepič; celo Otonu Prvemu se je v neki prestavi, ki sem jo čul z gledališkega odra, vrnilo: »izrastek slepiča,« kar seveda tudi ni pravilno.

obolenja in ne more več dognati tega, kar vidimo mi operaterji na živem človeku pred zadajo stopnjo. Ta učeni raziskovalec je preiskal 1000 operiranih slepičev. Naj navedem tu samo tista, ki so bili izrezani slučajno pri drugih trebušnih operacijah, tako rekoč mimogrede, prav za prav izlitihotapljenih. Takih slepičev je Aschoff preiskal 145 in čujte, kaj je našel? Da je bilo med njimi 16 akutno vnetih in 33 bežno vnetih, torej od 145 preiskanih, ne zaradi vnetja slepiča operira-

nih slepičev, jih je bilo 49, t. j. 33% ali vsak tretji, ne da bi bil kazal pred slučajno svojo operacijo kak znak obolenja. In iz teh številk posname Aschoff naslednje: »Nele, da se preprečijo bodoči napadi vnetega slepiča, marveč tudi zaradi tega, ker je slepič čisto že razdražen in bi se neoperiran utegnil razviti v pravo vnetje ali vsaj dati povod za okužbo operacijske rane, je treba slepiča odstraniti.«

K O N E C

N A S K O K N A E L B R U S N A J V I Š J I V R H K A V K A Z A *)

ANDRÉ PIERRE

Pripomnimo najprej, da spada ta vzpon med najodličnejše, kar jih je možno napraviti na naši celini, in da je Elbrus že davno izzival ljudi. Šele 1868, torej precéj za Mont Blancom, je Anglež Douglas Freshfield došel prvi na vzhodni vrhovec Elbrusa, ki je nekoliko nižji od pravega viška (5595 m). Za njim je malo kateremu ljubitelju gorá uspelo ponoviti to junaštvo. Pod staro vladavino jih štejejo samo kakih 50, po večini tujei. Čudna stvar: šele po revoluciji, zlasti v poslednjih dveh letih se je alpinizem v SSSR znatno razvil. Tu pa je tudi zadobil poseben značaj. To ni bistveno individualen sport ali tak, da bi ga gojile majhne skupine (zadosti petične, da morejo plačevati vodnika in nositi razne troške), pač pa je kolektiven sport: današnji Rusi hodijo na hribe najrajši v velikih množinah in takim pohodom pravijo »alpinijade«.

Prva alpinijada se je vršila l. 1925. Zbralo se je 18 oseb, ki so pod vodstvom prof. Nikoladzé-ja iz Tiflisa prilezli na Elbrus. L. 1928 se je poskus uspešno ponovil: 17 učencev vojaške šole v Tiflisu ga je doseglo. Vendar spadajo »množestvene« hoje na gore šele v l. 1933 in 1934.

Poglejmo najprej, kakšna je bila predlanska alpinijada. Pod pokroviteljstvom poverjenika narodne obrsne, Vorošilova, je jetnišnica rdeče arnije organizirala v avgustu pravi pohod. Sto devet krepkih in prej izurjenih vojakov se je odprave udeležilo. Tri naskakovalne kolone so odrinile 11. avgusta iz krajev, ležečih v sosesčini gorskega sklopa: iz Nalčička, Kislovodska in iz Batalpašinska. Sodobni dnevniki so nasledovali zanimivi poskus in poročali, da so od 109 prišli 103 brez težav v zavetišče »Krugozor« v višini 3200 m. Naslednjo kočo, »Enaštih«, tisoč metrov više, je doseglo 99 mož. Torej nezaten uvadek do 4200 m. Po korepiti zdravniški preiskavi, ki je izkčila 12 udeležencev, so ostali nadaljevali not ponoči 22. avgusta ob 11° pod ničlo. Še nekoliko niso snežna nobočja Elbrusa videla tolike falange. Čenrav je postala hoja jako naporna, ni nihče zaostal do »Pastuhove«, kočé v višini 4800 m kot Mont Blanc. S podvojeno voljo so hribovlazci dosegli na prelaz, ki loči oba vršaca na višini 5320 m. in sicer po številu 81. Ker so se težkoče večale, jih

*) Nekoliko skrajšan članek iz novega francoskega obzornika za slovanske stvari, »Est«, ki ga ureja Georges Petit. Naslov: 5, rue Sainte-Beuve, Paris (VI). Cena za tujino 75 frs na leto. Uredniški odbor Ed. Herriot, P. Baslid, J. Cassou, P. Elbel, A. Fischelle, J. Girardoux, J. Kellerson, A. Maurois, L. Pierre-Quint, A. Thérive... Kdor bi želel sodelovati, naj natipka do 8 strani o kateremkoli našem vprašanju in po možnosti doda fotografije. A D

je priplezalo 64 do 5500 m. Nato še zadnja, slavna postaja: 58 mož se je povzpelo na najvišji vrh, kjer so zasadili v brezmadežni sneg 2 m visoko rdečo zvezdo.

»Alpinijada« rdeče vojske je na ta način postavila svetoven rekord. Sicer pa so udeleženci po velikanskem naporu še to dosegli, da so ostali 45 minut navzlic silnemu mrazu in pišu, ki po navadi že po 5 minutah prisilita hribolazce, da se vrnejo nizdol. Zdravniki so jih preiskali in jih našli čisto zdrave; posamezni so se celo zredili.

Predlanski rekord je seveda vzbudil velik odmev po vsej Rusiji. Premagani Elbrus je vabil vse poglede. Proletarsko turistično društvo je skušalo lajšati izlete. Dvonadstropen hotel je zgradilo kakih 15 km od gore za zbirališče in odhodišče. Kočo »Krugozor« so uredili kar se da udobno. Prav tako so povečali obe Inturistovi koči.

Poleti 1934 se je organiziralo precej alpinijad, včasih dokaj daleč od Kavkaza. Navaja se celo primer, da je skupina hribolazcev prikolesarila od Leningrada pod kavkaško pogorje. Rekord prejšnjega leta je bil obilno posekan: 375 gorolezcev, tako civilnih kakor vojaških, je prišlo do obeh vršacev. Med njimi je bilo okoli 50 profesorjev znanstvenih zavodov v Leningradu in Moskvi, ki so raziskovali tako jakost kozmičnih žarkov kakor odpornost človeškega srca proti gorski bolezni.

Tudi tokrat je planinski oddelek rdeče armade odnesel palmo. Druga alpi-

SNEZIŠČE NA PRELAZU DONGUZ
ORDUN

nijada se je razdelila v tri odseke. Od 92 mož prvega vala jih je 84 pririnilo na vrh. Uspeh je bil sijajen in izpodbuden za druge. Tri dni kasneje se je drugi odsek spustil na pot in primerilo se je, kar se je zdelo skoro nemogoče: od 102 hribolazcev jih je 100 prispelo na vrh. Ali se da še bolje uspeti?

Tretji odsek je odrinil ponoči 1. sept. iz koč »Enajstih«. Bilo je 93 mož, na vsakih 10 po en vaditelj. Hoja počasna,

Proti koči »Enajstorice«, v ozadju oba vrhunca ELBRUSA

ritmična, na vsakih 40 m eno minuto oddiha. Po koči »Pastuhova« (5000 m) so se skupinice bolj počasi dvigale: vadiateljeva piščal je ustavila kolono vsakih 15 metrov. Eden izmed vadiateljev, Mihael Rom, je v »Izvestjih« popisal naporno plezanje: »Ne oziram se, da bi si ogledoval veličastno panoramo velikega gorstva; v ta namen bi moral napraviti nepotrebno kretajo: glavo obrniti. Najmanjši drobci energije si čuvam. Le tako je mogoče prispeti na vrh. In pri vsem tem mi sile poidejo po 10 do 12 korakov. Piščal, ki dovoli minuto odmora, je kakor rešilna kofta«.

Na sedlu, ki loči oba vrhunca, si je četa privoščila eno uro počitka. Odonod (5320 m) je bilo prelesti še nad 300 m. Hoja se spet prične, vsakih 10 korakov malo postojé in po zadnjem naporu obstanejo na široki skalnati planoti:

»Vodja ekspedicije zapiše imena vseh, ki so prispeli. Nazadnje pristopi vadiatelj Pisarev kot poslednji člen kolone; dvema onemoglima tovarišema pomaga priti na smoter; vsi trije se

bližajo vrhuncu. Skoraj črn je od sončne pripeke in oči se mu svetijo v trudnem obrazu, ko Pisarev z nasmehom vzklikne: »No, pa smo dosegli 100 %, o katerih smo sanjali!« Nemogoča stvar se je uresničila.

Brezžični vojaški brzovaj je takoj raznesel novico po vsej deželi. Kljub utrujenosti in vetru, ki ga je rezal v obličje, plane Rom k operaterju: »Halo, halo, Moskva, Izvestja. Ta radiogram vam pošilja vaš dopisnik, ki stoji na vzhodnem višku Elbrusa«.

Takšen skupinski uspeh moramo kar občudovati: triumf vaj in strogorednosti. Alpinizem si bo l. 1935 gotovo priboril novih zmag in privabil novih privržencev. Že slišimo, da se je 500 kolhozovskih kmetov vpisalo za plezanje v prihodnjem poletju (1935). Koliko Francozov jih bo hotelo posnemati? Jaz bi si želel, da bi ta moj članek pripravil nekatere člane našega Planinskega udruženja na pot proti Kavkazu. Vrnili se bodo domov s čudovitimi spomini in z upravičenim ponosom, da so stali na najvišji gori v Evropi. A. Debeljak

G. BROCKMANN:

OPOLDANSKI POČITEK

REPATICA IN ZEMLJA

Zvezdarna v Treptovu je objavila šele te dni poročilo o zanimivi nebesni prikazni, ki so jo opazovali v noči letošnjega 16. junija.

Ob pol 10., davno po sončnem zahodu, so v tej zvezdarni zagledali žareče oblačne tvorbe, tako zvane »bleščeče se nočne oblake«, kakršni se lahko pojavijo iz različnih vzrokov. Tako svetlih pa niso videli že dolgo let.

Četrť ure je postajala prikazen čedalje bolj svetla. Najprvo so se pojavile na temnem nebu slabotno svetlika-joče se oblačne in silno dolge proge, podobne belim, nežnim »ovčicam«, ki jih opazujemo podnevi in ki sestojijo iz ledenih kristalov v višini 6 do 8 km. A to niso bili pravi oblaki, ker bi se potem morali pojaviti kot temne sence, in pred vsem bi ne mogli plavati v višini 80 km, kakor so to ugotovili v zvezdarni. Morala je biti snov sprva neznanega izvora, ki se je svetila zavoljo svoje ogromne oddaljenosti od zemlje še po sončnem zahodu, kajti sončni žarki so se v tej višini še vedno zadevali vanjo. Postajala je svetlejša in svetlejša, potem je zašla polagoma v zemeljsko senco in izginila. Računi so pokazali, da so se te tvorbe gibale z brzino 70 m na sekundo!

Ravnatelj treptovske zvezdarne Günter Archenbold zanikuje možnost, da bi šlo za zemeljske snovi, ki bi se zasvetile v takšni višini. V zvezi z vulkanskimi izbruhi so sicer že opazovali takšne pojave, ki so bili zemeljskega izvora, toda tokrat je šlo za kozmično snov. Tudi za to poznamo primere. Padec meteorjev in prehodi repatic so imeli ponovno žareče nočne oblake za posledico. L. 1908. so mislili v vaseh sibirske pustinje, da je prišel sodni dan. Zemlja se je stresla in sicer, kakor so to ugotovili dosti pozneje, pod udarcem slavnega sibirskega meteorja. Istočasno so se na nočnem nebu zasvetile oblakom podobne tvorbe. Podobno je bilo s »sodnim dnem« l. 1910., ko je rep Haleyevega kometa križal zemeljsko pot. Tudi takrat se je zasvetila tenka kozmična materija, ki se je ujela v najvišjih ozračnih plasteh, pod vplivom sončnih žarkov. Tako je pojasniti

tudi zadnji pojav bleščečih se nočnih oblakov. V resnici je račun pokazal, da je zemlja kratko pred tem dogodkom križala progo neke repatic. Gre za repatico Schwassmann-Wachmann iz l. 1930. Od tedanjega pojava je prešlo 5 in pol leta, a to ustreza dobi, ki jo potrebuje ta repatica, da obkroži sonce.

Svetlobne pojave, o katerih smo tu poročali, so na treptowski zvezdarni v noči 16. junija tudi z dobrim uspehom fotografirali.

NEPRIJETNO DIŠEČE SREBRO

Srebrnih reči se dostikrat drži neki neprijeten vonj, ki je posebno nadležen pri srebrnem jedilnem priboru. Posebno trdovratno se drži žlic, vilic in nožev duh po čebuli ali česnu, ki ga z ničemer ni mogoče pregnati. Ako ga poskušamo odstraniti s kako kislino, ki srebro raztoplja, postane duh le še močnejši. Dr. E. Rau je dognal, da so nadležnega duha krive malenkostne množine organskih žvepljenih spojin, s katerimi je onečiščeno srebro. Umetno se posebno lahko vtisne srebru neprijetni duh, ako se vtakne v zavrelico čebule in česna.

Erik Sperling: ROŽE

Z E B I C A

ANTON INGOLIC

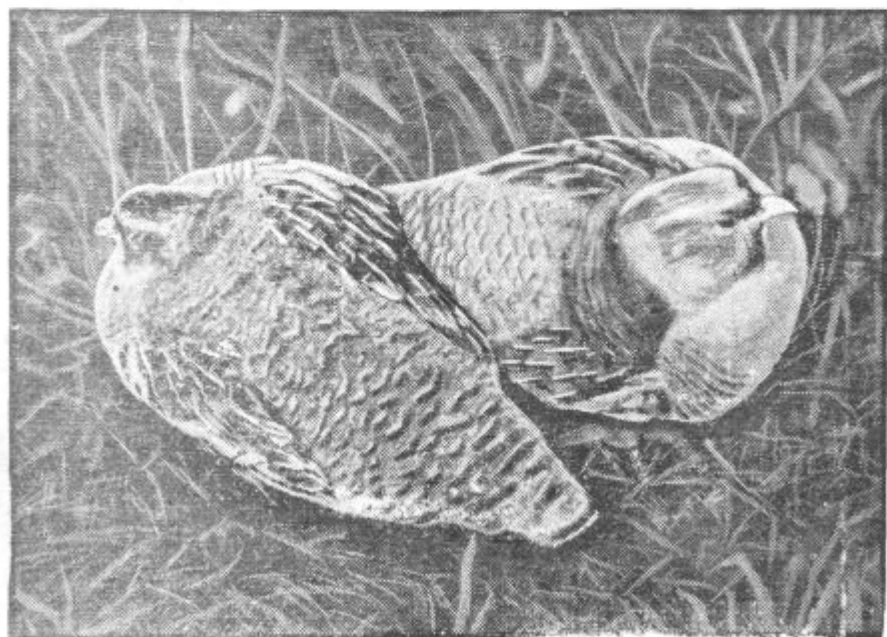
N A D A L J E V A N J E

5

Zebici in Rožirju ni preostalo drugega, kot da sta se vselila v klet, skopano v hrib, na katerem je stala prej koč. Tudi kokoši in prašička nista mogla spraviti drugam. Rožir je napravil zanj pregrajo v levem kotu. ob desni steni pa dober pedenj visoko ležišče za sebe in Zebico. Klet ni imela oken. Če sta hotela imeti svetlo, sta morala odpreti vrata. Običajno je razsvetljeval njun brlog ogenj, ki je skoraj ves dan plapolal no nizkem ognjišču ob vratih. Nad kletjo je bilo kuriva dovolj. Sreča, da sta nekaj dni pred požarom odpeljala v mlin vrečo rži in koruze ter da jima je ostalo, kar je bilo spravljenega v kleti: krompir, repa, korenje, mast in nekaj klobas. Tudi kopa slame ni pogorela vsa, tako sta lahko sebi in prašičku postlala.

Dasi je Rožir napravil v stropu nad

ognjiščem precej veliko odprtino, vendar je bilo v podzemlju polno dima. Vse dneve sta se dušila ali pa prezebala, če sta odprla vrata strupenemu pozno januarskemu mrazu. Tudi prašiček je kruleč begal po svoji stajici in se dušil. Rožir je kmalu zbolel in skoraj dva meseca ležal. Zebica pa je brskala po pogorišču in iskala posameznih predmetov, ki bi bili še ostali. Našla je sicer nekaj žlic, nožev in še drugih železnih drobnarij ter pet srebrnih kronic nekaj drobiža, a vse ostalo je zgorelo. Kmalu je zmanjkalo reje, in morala je zaklati prašička. Jesti sta sedaj sicer imela, a v kleti je bilo odslej še bolj mrzlo in pusto. Konec februarja, ko se je jel taliti sneg, pa se je pokazalo novo zlo: na vseh koncih je začelo kapljati skozi strop. V kleti so se delale mlake. Zebica je vsak dan z ilovico zamasila špranje, vse skupaj pa pokrila z deskami, a ni pomagalo mnogo, ker je

JEREBICE

bil strop na zgornji strani zelo ožgan, ponekod pa celo pregoret. Morala je nad Rožirjem razpeti dežnik, da ni teklo po njem.

Živela sta popoinoma zase. Sosedje jima niso nič pomagali, posebno, ker je Zebica zdaj tega zdaj onega obdolžila požiga, da prve dni ni minil teden na Zalesčaku brez orožnikov.

Iz Zalesja pa je vendar tudi tu ali tam prišel kdo in jima prinesel kruha ali mleka. Pasla sta v redu, Rožir celih šest in trideset let, pa človek tudi ne more biti takšen, so dejali.

Zelo sta se zavzela, ko se je lepega aprilskega dne ustavil pred kletjo voz,

naložen z dolgimi smrekovimi debli. Takoj za njim pa se je prismejal Lesjak z Gabrovca:

»No, Zebica, kako in kaj? Na Planici smo podirali, pa smo ti pripeljali nekaj hlodov. Saj jih boš rabila, kot je videti.«

Zebica se ni mogla zahvaliti. Lesjak si je ogledal pogorišče, svetoval to in ono in dejal med drugim, da takih svinj, kakor so jih imeli za njenega časa, nimajo več na Gabrovcu; večkrat mu je ušel pogled tudi na Zebičino desno nogo. Preden je odšel, je še rekel:

»Nekaj starih desk še imamo in opeke, ko bomo imeli kako pot v Zalesje, ti jih pripeljemo.«

Z ZDRUŽENIMI MOCMI

Čez dva tedna je res prišel z dvema vozoma.

Zebica in Rožir se dotlej nista razgovarjala o tem, da bi si postavila kočo znova. Kako? Imela sta pet kronic in nekaj drobiža, to bosta pa porabila še do paše za davek in drugo. Rožir ni bil dal kočice zavarovati, tedaj še ni bilo v navadi. Odkod pa naj dobita denar? Če vso zemljo prodata ne bo dovolj. Od česa pa bi potem živela? Zato sta samo sklenila, da napravita nad kletjo streho, tla v kleti pokrijeta s deskami, stene omečeta, na vratih napravita majhno okence, popravita ognjišče in postavita dimnik. Sedaj, ko sta dobila toliko lesa in opeke pa sta razmišljala in se pogovarjala samo o tem, kako bi si postavila novo kočico.

Tudi na paši, kj sta jo vendar spet dobila, je bil govor samo o njej.

Zebica je bila tako zaverovana v to misel, da ni imela časa na za ogovarjanja pa tudi take skušnjave kot v času pred požarom je niso več nadlegovale. Ob svitu je vstala in šla na njivo, če je bilo treba, sicer pa sta z Rožirjem tesala tramovje. Sprva jima res ni šlo, posebno ker nista imela dobrega orodja. Bruna niso bila gladko stesana, a vendar dobra za ostrešje. Po večerji pa sta prinašala iz nekaj minut oddaljene jame ilovico in pesek. Po žetvi sta začela s kočico. Prej je bila lesena, sedaj pa si jo bosta postavila iz ilovice. Vsak teden sta napravila laket zidu. A Rožir je kmalu omagal in je morala delati Zebica sama.

»Kako pa tvoja graščina, Zebica?« so jo dražili na vasi.

»Nič se ne bojte, tudi brez vaše pomoči jo bom postavila.«

A konec jeseni je vendar ta ali oni prišel na pomoč in prinesel s seboj kako malenkost, žeblice, kos deske ali kaj podobnega. Oskrbnik s Potočja pa je poslal celo tesarja. Tako je še pred snogom bila kočica pod streho. A nič drugega je ni bilo kot zidovi, strop, streha in stara peč. Tla niso bila pokrita z deskami, na mestu oken so zevale odprtine brez oknic in šip, tudi vrat ni bilo razen vežnih, ki pa so bila zbita iz desk. Toda kočica je stala, dobila je zopet svojo številko. Pozimi je skozi odprtine oken in vrat, ki sta jih zaslonila s snopi koruznice, tako piha-

lo in nanašalo toliko snega, da peč ni mogla greti majhne sobice. Spet sta se morala preseliti v klet, kjer je bilo vendar topleje, in sedaj, ko je stala nad njo kočica, se ni bilo treba batj vlage.

Vso zimo sti živela v bedi in pomanjkanju, kruha nista pekla po tri, štiri tedne, ker sta žito prodala in si naročila najpotrebnejše; okna. Za veliko noč sta se spet preselila v kočico. Tudi nekaj desk sta si kupila, da je Rožir napravil mizo in klop.

Polagoma je dobivala kočica pravo lice: poleti tla, na zimo vrata, naslednjo pomlad pa sta jo zunaj in znotraj ometala in pobelila. Tudi svinjak sta si napravila in Zebica je jeseni začela rediti prašička. Po treh letih sta vendar spet spala na postelji v pobeljeni sobici, v katero je skozi okna zasijalo že na vse zgodaj sonce in jo napolnilo s svetlobo, da je bila lepša od vsake palače.

Prav za prav je največ spal Rožir. Pozimi se včas po ves dan ni ganil s postelje. Triletno garanje ga je popolnoma uničilo. Zebico pa so, ker ni imela nobenih skrbi, spet obhajale vroče misli in skušnjave. Ni mogla spati. A Rožir ni videl njenih muk, zadnja tri leta so ga postarala za petnajst let. Na pomlad, v začetku paše, ga je večkrat dobil dež. Dasi bolan in krehav, se je vendar vlačil v vas in na gmajno, nekoga lepega dne pa je na gmajni obležal. Zebica ga je komaj spravila domov.

Ko se je nekaj dni pozneje vrnila s paše, pa ga je našla mrtvega.

D A L J E

PREVARANO OKO

V še večji meri kakor kinematografija se poslužuje prevarljivosti človeškega očesa televizija. Bistvo vsakega modernega televizijskega sprejemnega aparata je elektronski žarek, ki po točkah nariše vsako sekundo 25 slik na primerni zaslonki. Žarek, ki bega v obliki svetlobne točke po zaslonki, mora napraviti vsako sekundo 2250 m dolgo pot. Oko seveda tej velikanski brzini žarka ki vrže vsako sekundo na ca 550 cm² veliko zaslonko 1 milijon svetlobnih točk, ne more slediti, ampak se zlijeje v njem vse posamezne točke v enotno, zdržno živo sliko.

HRANA IN ZMOGLJIVOST

Mogoče je človeka hraniti z najbolj pestro in bogato hrano, pa nam navzlic temu klavarno pogine. Dajaj mu le oluščeni riž, predrobno zmleto moko, predolgo kuhano zelenjavo itd. Vitamini, ki brez njih telo ne more živeti, se na ta način namreč v jestvinah uničijo, a vse drugo, naj si bo še tako okusno pripravljeno, nas ne more obraniti skorbuta, beriberija in kar je še podobnih uničujočih bolezni, ki izvirajo iz pomanjkanja vitaminov.

Zelo značilne poskuse v tem pogledu je izvršil v zadnjih časih danski zdravnik dr. Gudjonsson. Eksperimentalno je s 30.000 živalmi in je pri tem dosegel, da postane organizem po hrani, ki ne vsebuje dovolj vitaminov, tudi vse bolj občutljiv za infekcijske bolezni. Nič ni čudnega, če nas posebno v pomladnem času obiskujejo razne množestvene epidemije, kakor hripa. Telo ima tedaj zavoljo nesveže zimske hrane pač malo vitaminov v sebi in je proti tem boleznim manj odporno. Tudi »pomladna utrujenost«, ki jo prva sveža zelenjava naravnost odpiha, je posledica vitaminskega pomanjkanja.

Dr. Gudjonsson pa se ni zadovoljil z živalskimi eksperimenti in s teoretskimi razglabljanji. Izvršil je tudi velikopotezne poskuse, da dožene, kakšen vpliv ima dovajanje vitaminov človeškemu telesu. Kakšnim 1000 osebam je dal celo leto pod stalno kontrolo vsak dan posebno porcijo vitaminov. Te poskusne osebe so bile razdeljene v 3 skupine. V prvi so bili delavci, v drugi vojaki, v tretji otroci. Uspehi so bili presenetljivi. Vsem osebam se je dvignil tek in dobri počutek. Za prehladne bolezni skoraj niso bile več dovzetne, debeluhni so dobivali vitkejšo linijo, suhi so se debelili. Iz tega izvira, da imajo vitamini v telesu tudi vlogo nekakšnih urejevalcev presnove in rasti. Pri delavcih je bilo boljše zdravstveno stanje posebno očitno, »vitaminsko moštvo« med vojaki se je izkazovalo posebno pri sportu po večji zmogljivosti. Pri otrocih sicer ni bilo opaziti kakšne posebne porasti zmogljivosti, pač pa so se tem bolj odlikovali po zdravju. Ugodni uspehi teh poskusov so imeli za posledico,

da prejemajo sedaj danski vojaki in šolski otroci vsak dan posebno porcijo vitaminov.

Dr. Gudjonsson je na podlagi teh poskusov in svojih raziskav postavil tudi zanimivo teorijo, po kateri je zmogljivost vsakega plemena, kakor vsakega človeka, odvisna v nemali meri od njegove prehrane. Pleme, ki se hrani zdravo, to je z zadostno množino vitaminov, je sposobno tudi največjih del in je najbolj vztrajno. Tako je rešil skrivnost, ki je delala strokovnjakom že dolgo preglavice. Stari Vikingi so bili, kakor znano, na svojih velikih potovanjih tudi cele mesece na morju brez sveže hrane, a vendar ne beremo nikjer, da bi trpeli zavoljo skorbuta, ki je še danes, ko vemo za njegov vzrok, strah pomorščakov. Vzrok tej neobčutljivosti je našel danski zdravnik v poročilu nekega starega pisca, ki pravi, da so Vikingi na svoja potovanja, ki so jih vedla do Groenlanda in Severne Amerike, jemali s seboj razen kruha in stročnic predvsem čebulo. Čebula pa vsebuje posebno dosti vitaminov in jih tudi izredno dolgo hrani. Tako nas znanost s svojim raziskavanjem opozarja na razne instinktivne prehranjevalne navade naših vrednikov.

Po dr. L. Albertu—kj

POMOČNIKI VOJSKOVALCEV

V glavnem stanu golobov pismonosov angleške vojske na taborišču v Montmouthu živita dva goloba, junaka iz svetovnega pokola. Eden, Zabaviljač (Mocker), je izgubil eno oko, nesoč zapечатeno pisemce. To pa ga ni oviralo, da ne bi bil izvršil svoje naloge. Drugi, Kavsar (Spoke), je prenesel 52 poslanic, a se mu ni nič pripetilo. Neki drugi angleški polk ima mačka, z imenom Fritz, ki šteje danes 22 zim. Med vojno je služil za zvezo, saj je prenašal skozi sovražne črte omot, privezan pod trebuhom.

V O L G A

Matjuška Volga — največja evropska reka, ki se vanjo izliva 1000 manjših in večjih rek s skupno dolžino 80.000 kilometrov (njeno porečje je skoro šestkrat večje od krajevine Jugoslavije), se izliva v Kaspiško jezero. Zategadelj, je pripojitev te ogromne prometno žile k svetlovnemu prometnemu omrežju mogoča le na umeten način.

To so spoznali Rusi že v XIX. stoletju ter s prekopi združili Volgo s Črnim in Severnim morjem. Ker pa te vodne ceste naraščajočim zahtevam modernega prometa niso več dorele, so se nedavno in po dolgoletnih pripravah odločili, da bodo skupno z Volgo samo preuredili ter deloma zgradili na novo tudi vse prekope in plovne pritoke. Glavni smoter zasnovanega dela, ki ga bodo skušali izvršiti v treh etapah, je porzlobitev vseh v poštev prihajajočih vodnih žil, tako da bi mogle po končani preureditvi pluti po njih tudi manjše morske ladje, ki segajo le pet metrov pod vodno gladino. Da se bodo stroški tega ogromnega dela čim bolj obrestovali, bodo vzporedno z izgradnjo strug, zgradili množico električnih vodnih central ter priprav za namakanje polj.

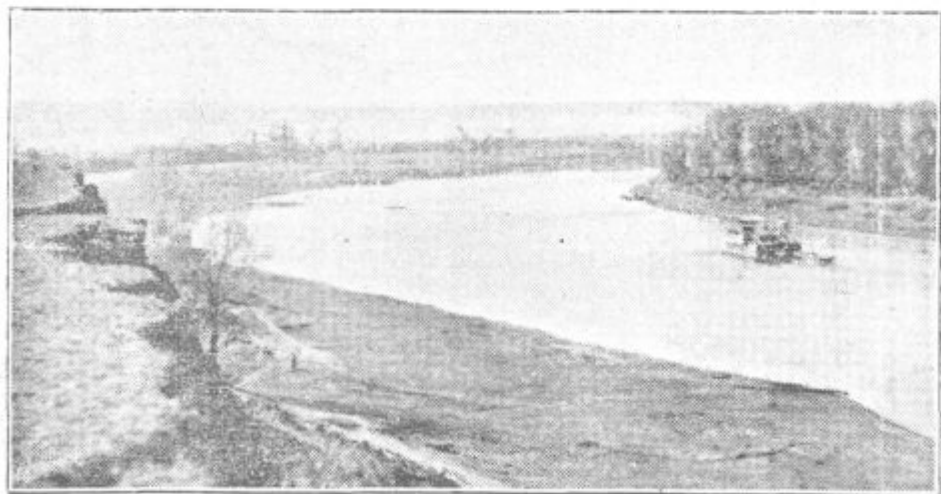
Prvi del projekta, ki bo kmalu dovršen, obsega zveza Volge s prostimi morji Rusije (Zveza Volga — Don, Vzhodno, Ledeno morje in prekop Oneško jezero — Severno morje) ter zvezo med zgornjim tekom Volge in Moskvo. Obenem bodo z napravo zbiralnih jezov kanalizirali zgornji tok

Volge in reko Kamo. Zajezena voda (pomisliti moramo, da vali Volga v morje v vsaki sekundi 9.900.000 litrov vode!) bo omogočila izrabo vodne sile s skupnim računom 2 milijonov kilovatov.

V drugi etapi, ki jo bodo previdoma izvršili šele leta 1940., bodo uredili srednji tek Volge ter bodo na ta način pri samarski vijugi pridobili poldrug milijon kilovatov. Tu dobljen električen tok bodo v pretežni meri izrabili za namakanje sedaj še neobdelanih stepskih predelov ob spodnjem delu Volge.

Za zaključek tega v tehničnem pogledu res velikopoteznega dela bodo poglobili glavni tek Volge. Če se bodo dela izvršila točno po načrtih, bo imela kmalu Rusija najbolj gospodarsivene vodno-prometne žile v Evropi, imela bo tako rekoč morje na kopnem.

Dobiček, ki ga bo črpala država iz vodnega prometa bo v precejšnji meri zvečan z donosnimi energijskimi centralami in s polji, ki bodo vzcvetela na sedanjih stepah. (tma)

VOLGA s planim obrežjem

F I L A T E L I J A

Naše nove znamke

Od naših novih znamk, ki po svoji vranosti še dolgo niso takšne, kakor bi morale biti, so izšle 6. t. m. vrednote po 50 par (temni oker), 75 par (smaragdno zelena), 1,50 Din (cinober), 1,75 Din (vineko rdeča), 3,50 Din (temni ultramarin). Papir je podoben krednemu, zobčanje pa 13. V kratkem izidejo še vrednote po 25 par (temno rjava), 1.- Din (rumeno rjava), 3.- Din (oranžna), 4.- Din (temno zelena), 10.- Din (violetasta), 15.- Din (kakao), 20.- Din (zeleno modra), 30.- Din (rdeče violetasta). Vse znamke imajo isti črtež. Slikar ni podpisal. Tiak je tako slab, da se barva rada razmaže. Ker so pri nekaterih znamkah primešane anilinske barve, bo treba paziti pri pranju. Zaenkrat je bilo danih od vsake vrednote po 2 milijona kosov v promet.

Za obletnico marsejskega atentata bo izšla spominska serija s sliko kralja Aleksandra v admiralski uniformi s palmo. Ne vemo še, ali bodo pri tem uporabili svojerčasni predlog inž. Serajnika. Znamke bodo izšle štiri, in sicer: zelena po 75 par, rdeča po 1,50 Din, temno rdeča po 1,75 Din in modra po 3,50 Din. Nižjih dveh vrednot bo vsake po 200.000, višjih pa po 100.000. Ta serija bo najbrž hitro razprodana.

Serija »vojskovodij«

Avstrija je zajadrala med države, ki so začele na debelo izdajati nove znamke. Nedavno je izdala dve kilometrski seriji portovnih in letalskih znamk do 10 šilingov, ki staneja v našem denarju okoli 350 dinarjev. Zdaj napoveduje še zpolnitev serije narodnih nož z znamkami po 3, 4 in 10 šilingov. Na najvišji vrednost bo umodobljen umorjeni kancelar Dollfuss. Proti koncu septembra izidejo tudi dobrodelne znamke s slikami nekdanjih avstrijskih vojskovodij. Znamka za 12 grošev bo kazala princa Evgena Savojskega, po 24 grošev maršala Lavdona, po 40 grošev zmagovalec nad Napoleonom nadvojvoda Karla, po 40 grošev Conrada von Höfendorfa. Znamk bo izšlo 70.000 serij in se bodo prodajale po dvojni nominali.

Nove znamke »Pro Juventutec v Švici

Švica izda vsako leto posebno serijo dobrodelnih znamk s pribitkom, katere izkupček porabijo za odganjanje mladine. Letošnje nižje vrednote po 5, 10 in 20 rappov bodo imele slike deklet iz kantonov Basla, Luzerna in Zeneve v narodnih nošah, znamka po 30 rappov pa sliko filozofa Stefana Franciscija.

Naša nova znamka po 75 par

Spominske znamke

Letos je poteklo tri sto let, kar se je rodil slavni španski dramatik Lope de Vega. Za to priložnost bo izdala Španija spominske znamke. Izšle bodo štiri vrednote po 15, 30, 50 centavov in 1 peseta. Kazale bodo prizore iz Vegovega življenja. Naklada bo 500.000 serij. Tudi Portugalska bo izdala za 25 letnico obstoja republike spominske znamke. V Italiji bo izšlo za obletnico Bolin'jeve smrti šest frankovnih in tri letalske znamke.

Mednarodna razstava v Newyorku

Prihodnje leto ob od 9. do 17. maja v NewYorku velika mednarodna razstava znamk. Razstveni prostor bo obsegal 15.000 m². Glejalec bodo tam lahko videli najlepše svetovne zbirke.

Hindova zbirka razprodana

Ena največjih svetovnih zbirk znamk, Hindova, je bila razprodana v dveh partijskih v NewYorku in Londonu. Izkupili so zanj okoli 40 milijonov dinarjev. Ferrarjeva zbirka, ki so jo prodali kmalu po vojni, je dala še enkrat toliko.

Novi katalogi

Katalogi znamk za leto 1936 so že izšli. O Sentu in Michelu bomo podrobneje poročali v prihodnjih številkah. Zaenkrat omenimo samo to, da so cene naših znamk še zmeraj dosti prenižke zlasti cene Slovenije in raznih spominskih znamk.

IZ LITERARNEGA SVETA

THOMAS MANN — 60 LETNIK

Zivi v Švici. Domovina ga je pregnala, tujina ga slavi. Rodil se je iz hanzeatske družine l. 1875. v Ljubeku (Lübeck), ki mu severni Slovani pravijo tudi Bukovec. Mati mu je bila menda portugalskega izvora. Njej se mora bržkone zahvaliti za svojo tenkoumnost, za globoko občudovanje sredoemske prosvete, za mikavnost misli in sloga, ki ga približuje semitskemu duhu. Njegova čudna novela »Posebna kri« vsebuje vneto simpatijo za Izrael, v katerem pisec vidi resnično plemstvo duha in čutljivosti. Njegovo prefinjenost, njegovo ljubezen do idej postavlja proti plehki domišljavosti nemškega naroda, zaslepljenega s fato morgano moči.

Tomazu je oče zarana umrl. Iz tega položaja si moramo razlagati razvoj nekih potez v bodočem pisatelju: nezaupnost, občutek o osamelosti in nestalnosti stvari, delno opustitev rodbinskega izročila. Sirotek iz meščanskega sloja se je na ta način približal proletarstvu, dobil je smisel za človeško skupnost.

Njegov starejši brat Henrik, ki je preživel velik del svoje mladosti v Italiji, je uvajal Tomaža v umetnost. Sklenila sta spustiti se v roman in obneslo se jima je nad pričakovanje. Obravnavata zlasti nemško družbo, njen razvoj, vrline in nedostatke. Tomažev svetovni nazor sloni na Heraklitovem pesimizmu: »Vse nastaja in se razkrajaja, vse mine«. Njegov slog je krepak, četudi ne očarljiv. Vsaka njegova oseba ima kako znamenje, etiketo, ki se o vsaki priliki prikaže. Včasih je to način, kako se mladenič v negotovosti z brado naslanja na svoj trdi ovrtnik, včasih lahko

upognjeni hrbet kake žene ali velikanska ranocelnikova usta. Umetnija, ki ob Mannovi psihologiji, izredno učinkuje.

Slovstvena prtljaga mu je jako obilna. »Buddenbrookovi« so prišli na svet l. 1901. V tej freski zasledujemo propad velike meščanske obitelji. Podoba je, kakor da zob, časa vse ogloje: rodovine kakor posameznike. »Smrt v Benetkah« in »Tonio Kreuger« (1914) razodevata Mannovo stališče do pravstva in krasoslovja. »Magična gora« (1924) prikazuje ozračje po razkošnih okrevalskih v Švici. Danes pa nadaljuje zbirko povesti »Jakobsgeschichten« navdahnjenih po svetem pismu. nk.

Tehniške zanimivosti

V Ameriki, deželi neomejenih možnosti, so baje sestavili samokres za dame, ki je le dva centimetra dolg. Pravijo, da more miniaturno morilno orožje s svojimi pedenji kroglicami usmrtiti človeka na razdaljo 20 metrov.

Schäfer: VRBA ZALUJKA

TEHNIČNI OBZORNIK

ELEKTRIČNO SONCE

Sončna kopel pozimi, sredi noči, kadar koli, poleg tega še v lastnem domu, ali ne zveni to ko pravljica o deveti deželi? Mogli bi se tudi domisliti znane ameriške pripovedke o poglavarju, ki je bil ustvaril sonce v majhni omari, pa so mu ga na zvit način ukradli. Da, oni, ki bi posedoval ukradeno omarico s soncem, bi v resnici mogel uživati pozimi in poleti, podnevi in ponoči zdravilno in krepilno sončno kopel. Toda na žalost take tatvine ni bilo, ker še ni nihče zaprl v omarico sonca, ki kroži enakomerno po nebosklonu ter se ne briga za to, če so ljudje bolehní, slabokrvni in zaradi njegovega pogostega izostanka neveseli.

To pa smo v večji ali manjši meri vsi. Kakor je dokazala sodobna medicina in kakor so prav instinktivno občutili že stari narodi, potrebuje človeški organizem, če naj ostane zdrav in močan, določeno množino sončne svetlobe. Za nas uboge ljudi civilizacije, se od borne množine sončne svetlobe, ki nam je namenjena, izgubi precejšen del med zidovi cest in dvorišč ter v zraku, ki ga je okužil dim. Dasi tudi nam sije sonce, se nam zdi, da je premalo radodarno. Saj smo ves dan zasidrani v zatohlih in temačnih pisarnah, učilnicah, tvornicah in trgovinah, kjer sončnih žarkov ni. Posledice tega pramanjkljaja so: raznovrstni pojavi bledičnosti, topost, utrujenost, pomanjkljiva življenska radost in angleška bolezen naših otrok.

Toda vrnimo se k začetku: sončna kopel pozimi, ponoči, kadarkoli in poleg tega še v lastnem stanovanju — to ni več pravljica, marveč vsakomur dosegljivo dejstvo.

Govorili smo v naši rutinski že o umetnem planinskem soncu ter spoznali z njim moderen in umno zamišljen vir ultravioletnih žarkov. Zato nikakor nečemo sedaj znovič opisati svetila, ki bi že opisane

nalikovalo. Naše električno sonce je namreč nadomestilo za navadno sonce. Ono oddaja poleg blagih ultravioletnih žarkov še svetlobne in toplotne žarke v razmerju, ki ga imajo ti žarki pri soncu, ter naj izenači naše od narave odtujeno življenje s pravim naravnem življenjem. Vkljub temu znatno učinkuje na človeški organizem. Pomnoži hemoglobin, jača naravne obrambne sile krvi, oživlja zaostalo preosnovno, skratka pozitivno preobrazi naše telesne sile in naša nastrojenja. Pravilno obsevanemu otroku se ni treba bati rahitične bolezni. Odraslega pa obvaruje prehlada ter mu lajša bolečine v ušesih in zobeh. Ker ga moremo s pridom uporabiti pri zdravljenju mnogih bolezni, je dobilo ime vitaluks.

Z najnovejšo obliko umetnega sonca (slika) je omogočila tehnika prav vsakomur njegovo uporabo. Priključiti ga moremo na poljubno napet tok ter ga namestiti kjerkoli. (tma).

TEHNIŠKE ZANIMIVOSTI

Na Švedskem so odkrili in raziskali nova nahajališča zlata. Največ zlata je pri Rakkejanu na površini, ki meri v ceoti 20.000 kvadratnih m. Pri dobavi zlata, tonosne rude bodo upoštevali dejstvo, da je zlato le stranski proizvod, glavni proizvod pa bodo cink, baker in evinec.

Na Novem Zelandu so nedavno zgradili hidroelektrično centralo z učinkom 100.000 k. s. Stroški so znašali 750 milijonov dinarjev.

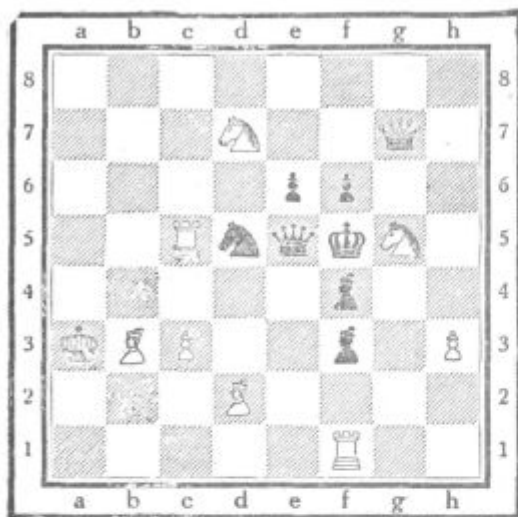
V Švedski so pri gradnji novih tovarnih ladj pričet; uporabljati aerodinamične oblike s katerimi bodo zmanjšali zračni upor ladj za 30 do 40 %. Posledica teboljšave bo opazni prihranek premoga.

Leto 1935. bo zopet posvečeno raziskavam stratosfere. V ozki zvezi z merodajnimi učenjaki, bodo meteorološke postaje izpuštile v stratosfero množico registrirnih balonov, ki bodo opremljeni z radioodajnimi postajami. Dobljene rezultate bodo skupno obdelali ter jih stavili nato na razpolago vsem raziskovalcem in meteorološkim postajam na svetu.

PROBLEM 129
A. Hesselgren

Mat v dveh potezah

Rešitev problema 128

1. Kc3—d2! grozi Dd3 mat, Db7—d5+ (a) 2. Se2—d4 mat. 1... d6×e5+(b)
2. Sc4—d6 mat. 1... Tg5—f5+(c) Se2—f4 mat. 1... Tg5×e5(d) 2. Sc4—e3 mat.

ZA BISTRE GLAVE

265

Staroindska legenda

Stara indska legenda pripoveduje, da je Brahma odredil, naj za vsakega človeka pripravijo življenjsko knjigo, v kateri bodo popisana vsa človekova doživetja. Ker bo v teku večnosti neskončno število ljudi in bodo ti ljudje v raznih oblikah živeli večno, bi bilo treba neskončnega števila knjig, a vsaka bi obsegala neskončno število strani. Če bi hoteli vsako stran opremiti z zaporedno številko, bi že za eno samo knjigo porabili vse številke in za druge knjige bi jih nič ne ostalo. Kako bi lahko napravili, da bi zadostovale naravne številke s svojo preprosto neskončnostjo, da bi numerirali vse knjige z njihovimi neskončnokrat neskončnim številom strani?

266

Problem z izgubljenimi kamni

Neki tlakar bi moral dobiti 350 kamnov za tlak. Pri transportu se jih je nekaj izgubilo. Tlakar je položil kamne v enake vrste po dva kamna, pa mu je na koncu eden ostal. Poskusil je z vrstami po 3, 4, 5 in 6 kamnov, vedno mu je eden ostal. Šele pri vrstah s sedmimi kamni se je izteklo vse v redu. Koliko kamnov je torej prav za prav dobil?

Rešitev k št. 262

(Kdo je ta sorodnica)

To je tvoja mati.

Rešitev k št. 263

(Riba neznane velikosti)

Glava meri 9 cm, trup 36 in rep 27 cm.

Rešitev k št. 264

(Premeteni kmet)

Na ta način bi lahko »dokazal«, da je pripeljal sto ali pa še več vreč. Šteti mora pač od začetka: 1—2—3 itd.

OBSEKOVANKA

Crassus

Sedmero črk izda področje,
po katerem vlada sveti oče.
Odbij po eno spred in vzadi,
pa bo pokrajina v Heladi.
Početje isto zdaj ponovi,
ostanek brati se s prislovi.
Če še enkrat tako storiš,
medmet in veznik star dobiš.
Če zlodej bi ta dva odnesel,
bi ništrc pisan tu iztresel.

RESITEV OBREZOVANKE V ŠT. 4

Kopanje, panj, pan, pa, a.

UREDNIK IVAN PODRZAJ — TELEFON ŠT. 3126 — UREDNISTVO NACELNO
NE VRAČA ROKOPISOV — IZDAJA ZA KONZORCIJ ADOLF RIBNIKAR —
TISKA NARODNA TISKARNA V LJUBLJANI, PREDSTAVNIK FRAN JEZERSEK
Uredništvo in uprava v Ljubljani, Knafljeva ulica 5 — Mesečna naročnina Din 4.—,
po raznašalcih dostavljena Din 5.—